

المجموعة الجديدة

في

الكتب الأربعة

مؤلفي

محكمة تمييز رئيس اولى

ضواهير امير قنزي زاده

على حيدر

بو مجموعه درت كتابي احتوا ايديور

١ — كتاب الاستقصاء في مسائل الابرء

٢ — كتاب المواضع والاستغلال

٣ — كتاب المفقود .

٤ — كتاب الاستحقاق .

مجله نك سكر اون ماده سني ديكر اقوال فقها اختياريله تعديل و كتاب الاستحقاقك
مجدداً تأليني ضمننده كچلرده مجله جمعيتي تشكيل ايدلش و كتاب الاستحقاقك تأليني طرف
عاجزیدن درعهده اولتمشیدی. درت بش ماه سعي متمادی نتیجه سی اوله رق كتاب الاستحقاق
هم تألیف همده شرح ایدلش ایسه ده مجله جمعيتي اكمال وظیفه ایده مديکنه و بويله مهم
كتابك غير مطبوع اوله رق ابقاسی غير مناسب کوردیکمه مبنی طبع ونشر ایلدم .

مؤلفك مهر ذاتيسيله مختوم اولميان نسخه ساخته و متجاسرى مستولدر

[حقوق مطبعه سی]

در سعادت : باب عالی ابو السعود جاده سی نومرو ١٩

١٣٣٢

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

کتاب اول

کتاب الاستقصاء

فی

مسائل الابرء

بو کتاب بر مقدمه ایله آلتی فصلی و بر خاتمہ بی حاویدر

مقدمه

ابرانک تعریفی حقنہ در

۱ ماده

ابرا، اصطلاح فقہادہ قابل اسقاط بولنان برحق اسقاط ایتمکدر .
شرح : لغت عربده ابرا همزه نك کسریله خسته بی صاغ و درست ایلک معناسنه در .
یقال ابرأه الله تعالى من المرض ای عافاه .
برائه ، کرامه و زننده اوله رق برؤ معناسنه در . یقال برئ من الامر ببرأ من الباب
الرابع والخامس براء وبراءة وبروأ

فصل اول

ابرانک رکنی بیاننده در

۲ ماده

ابرانک رکنی ایجاب اولوب قبول ، ابرانک رکنی دکلدر .
بناء علیه برکیمسه دیکر کسنه بی بر حقندن ابرا ایدوبده اوده قبول ایتسه ابرا تمام
اوله جنی کبی سکوت ایتسه ینه ابرا تمام اولور .
نته کیم برکیمسه متوفی ذمتنده کی الاجفندن متوفای ابرا ایتسه صحیح اولور . فقط
ابرا ، رد ایله مردود اولور .
بناء علیه برکیمسه مدیوننه سنده کی الاجفندن ابرا ایتدم دیوبده اوده رد ایلسه ابرا
مردود اوله رق داینک الاجنی کماکان باقی قالیر . نته کیم ۲۵ ماده ده ایضاح اولنور .

فصل ثانی

ايرانك شرائطی حقنده در

شرح : ايرانك شرائطی ایکی صنفدر .

صنف اول ، شرائط وجودیه در .

صنف ثانی ، شرائط عدمیه در .

نته کیم مواد آتیه دن متضح اولور .

۳ ماده

میرینک یعنی ابرا ایده نك عاقل و بالغ اولسی شرطدر .

بناء علیه مأذون و غیر مأذون صبی ایله مجنون و معتوهك ابراسی صحیح دکلددر .

شرح : بو صورتده مبری ، وقت ابراده صغیر اولدیغنی ادعا ایتدیکی حالده خصمی

وقت ابراده میرینک بالغ اولدیغنی ادعا ایتسه سوز ، صغری ادعا ایده نکدر . لکن بینه

کبری ادعا ایدن طرفه دوشدر .

۴ ماده

مبری ، وقت ابراده ابرا ایتدیکی حقه مالک اولسی شرطدر ،

بناء علیه صغیر یا مجنون یا معتوهك ولیسی یا وصیسی بونلره عائد بولنان بر حقدن

دیگرینی ابرا ایتسه صحیح اولماز .

شرح : شو قدرکه ابرا اولنان حق ، یعنی مثلا الاجق ولی یا وصینک عقدندن

طولانی اولور ایسه ولی یا وصینک بوندن ابرا ایتسی صحیح اولور . فقط ابرا واسقاط

اولنان حق ابرا ایدن ولی یا وصی ضامن اولور . مثلا صینک بر عقارینی ولیسی یکریمی

آلتونه ایجار ایتدکن صوکره مستأجری بدل ایچاردن ابرا ایتسه جائز و مستأجر ابری

اولور . فقط ولی ، بوجه محرر ابرا ایتک صورتیه اسقاط و اتلاف ایلدیکی یکریمی

لیرایی صبییه ضامن اولور .

بوشرطه بناءً حقوق آتیه دن یعنی هنوز ثابت اولیوبده آتیه ثابت اوله حق حقوقدن

ابرا ایتک صحیح اولماز . بر حق اسقاط ایتک او حق ، زمان اسقاطده موجود اولسنه

متوققدر .

بناءً عليه مبرى ، آتیده سکا اقراض ایدہ جکم شو قدر آلتوندن سنی ابرا ایتدم دیه بر کسنه یی ابرا ایتدکن صکره او کسنه یه مبلغ مذکورى اقراض ایتسه ابراء سابق ایله قرض لاحق ساقط اولماز .

٥ ماده

ابرا واسقاط ایدیلان حقت قابل اسقاط اولسی شرطدر .
بناءً عليه بر کیمسه دیگر کسنه یی قابل اسقاط اولان حقندن ابرا واسقاط ایتسه صحیح و او حق ساقط اولور .

شرح : قابل اسقاط اولان حقلر شونلردر .

١ - الاجق ،

٢ - حق شفعه .

٣ - حق مسیل مجرد یعنی بر کیمسه نك دیگر کسنه نك ملكى اولان عرصه سندن صو اجرا ایتك حقی .

٤ - خیار شرط .

٥ - بعد رؤیته المبیع خیار رؤیت .

٦ - خیار عیب .

٧ - خیار غبن وتغریر .

٧ - دعوی .

٨ - الاجقده کی اجل . وبونلره مماثل حقوقدر .

بو ماده اوزرینه مسائل آتیه تفرع ایدر .

اولا ، مجله نك ١٢٢٧ ماده سنده بیان اولندیغی اوزره برینك عرصه سندن بر محل معینده حق مروری اولان کیمسه نك اذنیله صاحب عرصه اول عمر اوزرینه بنا احداث ایلسه اول کیمسه نك حق مروری ساقط اولور آرتق اول کیمسه عرصه صاحبی ایله مخصوصه ایده مز .

ثانیاً ، بر کیمسه نك با طابو متصرف اولدیغی ارض میریده دیگر کسنه اول کیمسه نك وصاحب ارضك اذنیله خرق احداث ایلسه اول کیمسه نك مذکور خرق محلنده اولان حق تصرفی ساقط اولور . و آرتق اول کیمسه بو اذندن رجوع ایده رك خرقی رفع ایتدیره مز .

اعاره عقود لازمه دن اوليوب معير ، ديلديكي زمان اعاره سندن رجوع ايده بيله جي دركار اولديغنه وبروجه مشروح خرقى احداثه اذن اعاره بولنديغنه كوره بوندن رجوع ايدلكك جوازي وارد خاطر اولور ايسه ده رجوعك عدم جوازي بالاده بيان اولنان سببه مبنيدر . يعنى اراضى اميريه متصرفنك مذكور اراضيده كي حقي رقبه ارضه متعلق اوليوب حق انتفاع مجرددن عبارتدر . بو حق مجرد ايسه اولا متصرفنك ثانيا صاحب ارضك انضمام اذن ورخصتيله ساقط اولشدر . وساقط اولان حق عودت ايتمز . لكن صاحب ارضك اذنى منضم اولدقچه بو حق ساقط اولماز . اراضينك متصرفى مؤخر بو خرقى رفع ايتديره بيلور .

نته كيم بر كيمسه متصرف اولديني ارض ميرى اوزرنده بنا انشا ايتسنه ديكر كسنه يه مساعده ايدوبده صاحب ارض بولنان اراضى امورى دخى بوكا اذن وپرسه ده اوده بنا انشا ايتسه اول كيمسه نك آرتق اول بناي رفع ايتديرمكه حقي قالماز .

واقعا اموال غير منقوله نك صورت تصرفى حقه سده كي قانون جديد ايجانبجه اراضى متصرفى تحت تصرفنده بولنان اراضيسنده ايتسه انشا ايتك وباغ وباغچه حالنه افراغ ايتك حقه مالك وبونى ياماسنده صاحب ارضك اذنه غير محتاج ايسه ده بو حق وصلاحيه متصرفه مقصور اولوب متصرف ، بو حقي غيره بخش ايده مز . مكر كه صاحب ارضك اذنى بولنه . ثالثاً ، بر كيمسه مديونى الاجندن ابرا ايتسه آرتق اونى دعوى ايده مز . ولو كه مديون اقرار ايتسين . يعنى ابراد نصكره مديون ، ابرا اولنان دين ، ذمتنده باقى بولنديني اقرار ايتسه بيله مديون بو اقرار ايله موآخذه اولنه ماز . زيرا بو اقرار ، محال وممتنع اولان شينى اقرار اولور .

مثلا بر كيمسه حال صحتنده « فلان كسنه ذمتنده اصلا حقم يوقدر » ديه او كسنه يي ابرا ايتدكن صكره وفات ايتمكه ورثه سى ابراء مز بوردن مقدم ذمتنده شوقدر مبلغ حقي وارد ديه رك او كسنه دن دعوى ايتسه مسموع اولماز .

رابعاً ، دابن مديوننك وفات ايتديكنى ايشتمكه الاجغنى مديوننه حلال يا هبه يا آندن ابرا ايتسه ده صكره مديوننك بر حيات اولديني ظاهر اولسه آرتق آلاجغنى طلب ايده مز . زيرا بو ابرا وهبه بغير شرط واقع اولشدر .

خامساً ، بر كيمسه حق شفعه سنى وحق مسيل مجردنى اسقاط ايلسه آرتق آنلرى دعوى ايده ميه جيكي كبي خيار شرطى وبعد رؤيه المبيع خيار رؤيتى وباخود خيار عيبنى

اسقاط ايلسه خيارات مذكوره ساقط اولور. و آرتق بونلردن طولاي ميبى ردايده من. سادساً، مديون اجلى ابطال يا ترك ايتدم يا خود دينى حال وپشين قيلدم كجى بر سوزله اجلى اسقاط ايتسه صحيح واجل باطل اولور. سابعا، مديون، دايشنه سنى اجلدن ابرا ايتدم يا خود اجلدن سن برى اولك ديسه اجل ساقط اولور.

لكن «اجله احتياجم يوقدر» ديسه اجل ساقط اولماز. نامنا، مجله نك ٣٤٢ ماده سنده بيان اولندينى اوزره بايع برملى هر عيب دعواسندن ذمتى برى اولقى شرطيله صانده مشترى ايجون خيار عيب يوقدر. تاسما، مشترى برملى هر عيبه مقبولدر ديه اشترى ايلسه آرتق آنده خيار عيب دعواسنه صلاحيتى يوقدر.

٦ ماده

قابل اسقاط اولميان حقوقدن ابرا باطلدر. بناء عليه ابرا ايله مذكور حقوق ساقط اولماز. شرح: قابل اسقاط اولميان حقوق شونلردر.

- ١ - هبه دن رجوع حقى .
- ٢ - قبل رؤيه المبيع خيار رؤيت .
- ٣ - حق ارث .
- ٤ - حق اجاره .
- ٥ - حق وقفده استحقاق .
- ٦ - برعينده كى حق . يعنى برعينده حق ملكيت .

بالاده كى حقوق قابل اسقاط اولديفنندن بومثلو حقوقدن ابرا واسقاطك حكى يوقدر. بوماده يه مسائل آتبه تفرع ايدر .

اولا، بر كيمسه اجنبى بر كسنه يه برشى هبه و تسليم ايده رك واهب هبه دن رجوع ايتك حقنى اسقاط ايلسه بو حق ساقط اولماز. بوندينصكره يته هبه دن رجوع ايده بيلور. ثانياً، مستأجر منفعنده كى حقمى ترك واسقاط ايتدم ديسه حق اجاره سى ساقط اولماز. ثالثاً، وارث حق ارثى ترك ايتدم ديسه حق ارثى باطل اولماز. رابعاً، وقفده استحقاق، اسقاط ايله ساقط اولماز.

مثلا بروقفك غله سنك مشروط لهی اولان كيمسه ، مذکور وقفك غله سنده اولان حقنی اسقاط ایتسه مؤخرًا وقفدن غله طلب ایده بیلور . وقفك تولیت وسکناسی دخی بو حکمده غله کییدر . یعنی بروقفك تولیتی کنديسنه مشروط اولان كيمسه حق تولیتی اسقاط ایتدم دیسه تولیت عهدہ سنده باقی قالاخنی کبی بروقفك سکناسی کنديسنه مشروط اولان کسنه سکناسنی اسقاط ایتسه ساقط اولماز .

خامسا . مدعی، مدعی علیهدن بر خانه طلب و دعوی ایدوبده مدعی، مدعی علیہ سنی بو خانه دن ابرا ایتدم دیسه بو ابرا واسقاط باطلدر . حتی بو ابرادن صکره دخی مدعی دعواسنی اثبات ایده رک مدعا بهی اخذ ایده بیلور ،

۷ ماده

ابرائك مشروعا وقوع بولسی شرطدر .
بناء علیہ بر کیمسه دیگر کسنه ذمتنده کی آلاخنی او کسنه رشوت اولوق اوزره ابرا ایتسه صحیح اولماز . بوندن صکره ینه دعوی واخذ ایده بیلور .

۸ ماده

ابرا ، موجب شك بر لفظ وقید ایله تقیید ایلامسی شرطدر . بناء علیہ مبری ظنمه یا قلبمه یا رأیحه یا کتابه یا حسابمه یا علممه کوره فلانده حقم یوقدر دیسه بوسوز ابرادن معدود و استماع دعوا یه مانع دکلدر . شو قدر که مبری ، بیلدمکه فلانده هیچ حقم یوقدر دیسه بو ابرا صحیح اولور رساله ابرا .

۹ ماده

ابرا ، شرطه معلق اولماق شرطدر .
بناء علیہ معلق بالشرط اوله رق ابرا صحیح اولماز .
شرح : بوکا صریح الشرطه تعلیقا ابرا دنیلیر . بو ابرا صحیح دکلدر . زیرا ابرا ردایله مردود اولوق جهتیه من وجه تملیکدر . تملیکاتک شرطه تعلیقی صحیح دکلدر . ابرا قبوله متوقف اولماق اعتباریله اسقاطدر . اسقاطک ایسه شرطه تعلیقی صحیحدر .
ابرائك تملیک جهتیه نظر اولنه رق آنک شرطه تعلیقی تجویز ایلمدی . اسقاط جهتیه باقیله رق تقید بالشرط جائز اولدی .

مثلا داین ، مدیوننه نه وقت یانه زمان یا اگر سنده کی بیک غروش آلاخمدن سکنز

يوزى ويرر ايسهك ايكي يوزدن بريسين ديسهده اوده سكرز يوزى ويرسه باقى ايكي يوزدن برى اولماز .

نته كيم دايں مديونته سن اولورسك « وفات ايدر ايسهك » آلاجفمدن بريسين ديسه صحيج دكلدر .

اما بن اولور ايسه م بريسين ديسه جائز ووصيته محمول اولور .

كذا دايں مديونته سن خانه يه كيرر ايسهك آلاجفمدن بريسين ديسهده اوده خانه يه كيرسه برى اولماز رساله ابرا

بوماده نك حكمندن ايكي مسئله مستشادر .

١ — ابرا شرطكائن وموجوده تعليق ايدلسه صحيج وبو، تعليق اويوب تجيز اولور .

بناء عليه بر كيمسه وقت ظهرده مديونته اكر كونش طوغمش ايسه سنى ابرا ايتدم

ديسه صحيج وهان مديون ، ديندن برى اولور .

٢ — صورة تعليق فقط معنا جاره اولور ايسه بوسوزا جاره يه حمل اولنه رق صحيج اولور .

مثلا بر كيمسه ، مديونته بنم شوايشمى كورر يعنى مثلا شوا البسه مى ديكر يا خود شو

متاعى فلان يره نقل ايدر ايسهك سندهكى اون غروش مطلوبمدن بريسين ديسهده اوده

عملى ايفا ايتسه برى اولور .

١٠ ماده

ابرا اولنان كمنه لرك معلوم ومعين اولسى شرطدر .

ابرا ، كرك ابراء اسقاط وكرك ابراء استيفا اولسون .

شرح : زيرا ابرا ، من وجه تملكدر . تملك كاتده ايسه مملك اليهك معلوم اولسى

لازمدر . مجهوله تملك صحيج دكلدر .

بناء عليه بر كيمسه جمله مديونلرمى ابرا ايتدم يا خود هيچ بر كيمسهده حقم يوقدر

يا خود هيچ بفرده بورج ويرمامشدر يا خود كيمده آلاجف وار ايديسه جمله سنى آلدن

يا جمله مديونلرمدن مطلوباتمى استيفا ايلدم يا خود كمنه اوزرينه آلاجف يوقدر ديسه ابرا

صحيج اولماز .

نته كيم وارث ، مورثك جمله تركه سنى قبض ايتدم يا خود بر كيمسه « كيمده نه حقم

يانه آلاجف وار ايديسه » يا خود « هر كيمكه آنك طرفنده حقم واردر او بريدر » ديسه

نه ابراء عام نهده ابراء خاص اولور . بلهكه دعوايه غير مانع اقرار مجرددن عبارت اولور .

مثلا بروصى كندی ينده بولنان اموال متروكيني متوفانك ولدينه بعد اثبات الرشد و يرونده ولد دخي پدريتك تركه سندن آز چوق هيچ برشي قالميوب جمله سني قبض ايتدم ديسه صحيح اولماز . زيرا بوسوز بر شخص معينك ابراسني تضمن ايتيور .
 بوصورتده ابراء مذكور دن صكره ولد مرقوم بر عين يادين دعوى ايتسه مسموع اولاجني كبي پدريتك تركه سندن ينده شو قدر مال قالديني بيانيله وصيدن ادعا و اثبات مدعا ايتسه قبول اولنور . كذلك ذى اليد ، كنديسنه منازع و مطالب بولنديني حالده «شومال نم دكلدر» يا خود شو مالمه ملكم يوقدر يا خود شو مالمه حقم يوقدر كبي سوزلر سويلسه ابرا اولماز . زيرا بوسوزلر كمنه ايچون حق اثبات ايتيور . مقرله مجهول ايچون اقرار اوليور . بو ايسه باطلدر . بناء عليه ذى اليد بوندن صكره دخي او مال نم در ديه دعوى ايد بيلور . تناقض اولماز . تناقض آنجق برينك حقتك ابطالنه مؤدى اولديغنده استماع دعوايه مانع اولور .

١١ ماده

اباحه ابرا دكلدر

مثلا بر كيمسه كيمكه نم ملدن ييسه حلال اولسون ديسه ده بر كمنه آنك مالندن اكل ايتسه ضمان كلز .

شرح : زيرا بوسوز اباحه اولوب مجهوله اباحه ايسه جا زدر . مفتايه اولان قول بودر رساله ابرا .

١٢ ماده

ابرا نك معتبر اولسنده معين بر شخصه حقي اثبات ايتسي شرطدر .

بناء عليه شول ابرا كه برينه حقي اثبات ايتيه بو ابرا حكمتسزدر .

مثلا بر كيمسه بر مال ايچون بشقه طرفدن او ماله منازع و معارض بولنديني حالده اول كيمسه ، بو مال نم دكلدر يا خود آنده حقم يوقدر يا خود بو مال نم دكل ايدى ديسه بو اقرار و ابرا باطل اولوب بوسوزدن صكره بر مدعى چيقوبده اومالى دعوى ايتسه اول كيمسه مذكور مال كندى ملكي اولديغني ادعا ايد بيلور اولجه واقع اولان ابراسنه بو ادعا مناقض اولماز .

شرح : زيرا مجهول ايچون اقرار باطل اولوب تناقض ايسه آنجق برينك حقتك ابطالني تضمن ايتديكي زمان استماع دعوايه مانع اولور .

بو صورتده بر کیمسه دیگر کسنه نك یدنده کی مالی دعوی ایتدیکنده مدعی علیه و ذی الید مدعی اولجه بومالده حتی بولندیغنی یاخود مذکور مال کندی ملکی اولدیغنی سویلدیکنی ادعا واقامة یینه ایده جك اولسه یینه سی باطل اولور .

ماده ١٣

برماله واضع الید بولنان کیمسه نك ، مذکور مال کندی ملکی اولدیغنی بیان ایتمی حکمستردر . ولوکه بو سوزی سویلدیکی زمان اومال کندیسنك اولدیغنی ادعا ایدن بر منازع و معارض موجود اوله .

بناء علیه برماله منازع و معارض بولندیغنی یعنی کندی ملکی اولدیغنی دعوی و طلب ایدن موجود اولدیغنی زمان ، واضع الید بولنان کیمسه ، بو مال نیم دکلدردیسه بوسوز غیر معتبر اولوب بوندن صکره کندی ملکی اولدیغنی ادعا ایتسه قبول ایدیلور .

شرح: بر کیمسه نك یدنده بولنان مالده دیگر کسنه کندی مالی اولدیغنی بیانیله منازعه و معارضه ایتمکده ایکن اول کیمسه ، بو عین نیم دکلدردی یاخود مدعابه ملکم دکلدردیسه علی روایة اومال او کسنه نك اولدیغنی اقرار اولماز . بناء علیه حاکم مدعی علیه بو مال مدعینک میدردیه سؤال ایدر . اقرار ایدرسه آکا تسلیم ایله امر ایلر . انکار ایدرسه مدعیدن اسباب ثبوتیه طلب ایدر . راجیح اولان روایت بودر . دیگر روایت کوره بو سوز اومال ، او کسنه نك اولدیغنی اقرار اولور رساله ابرا .

ماده ١٤

برماله واضع الید بولنیمان بر کیمسه عند وجود المنازع بومال نیم دکلدردیسه معتبردر . بناء علیه بوندن صکره بنمردیه ادعا ایده جك اولسه تناقض اوله جغندن قبول اولنماز . اما منازع بولندیغنی زمانده بویله اقرار ایتسه علی قول لغودر . علی قول معتبر و ذی الیدک اولدیغنی تصدیقدر رساله ابرا .

ماده ١٥

بومال نیم دکلدردی فلانکدر یاخود یالکز فلانکدر دیسه مقرله تکذیب ایتمکجه اقراری صحیح و بوندن صکره دعواسی غیر مسموع اولور . بو سوز سویلندیکی زمان منازع کرک بولنسون کرک بولنسون رساله ابرا .

ماده ١٦

واحدی ابرا صحیح اولدیغنی کی متعددی ابرا دخی جائز و صحیح اولور . بناء علیه

برکیمسه فلان محله اهالیسنی ابرا ایتدم یاخود فلان محله اهالیسنندن الاجقرمی آلدیم دیوبده او محله اهالیسنی دخی معین ومعدود کساندن عبارت ایسه ل ابراء اسقاطده ابراء استیفاده صحیح اولور .

۱۷ ماده

ابرا ایدهنک محجور اولمامسی شرطدر .
بناء علیه ابرا ایدن محجور اولنجه کرک محجور بالدين اولسون کرک محجور بالسفه اولسون ابراسی صحیح اولماز .

شرح : زیرا مجله نك ۹۹۱ ماده سنده بیان اولندی بی اوزره سفیه محجورک معاملاتده تصرفات قولیه سی صحیح دکدر .

کذا مجله نك ۱۰۰۲ ماده سنده ذکر ایدلدیکی وجهله دیون محجورک هبه و صدقه و ثمن مثلندن نقصان ایله صاتمق کی غرمانک ابطال حقوقنه مؤدی اولان تصرفاتی معتبر دکدر .

۱۸ ماده

ابرا ایدهنک ترکه سی مستغرق دیون مریض اولمامسی شرطدر . بناء علیه ترکه سی مستغرق دیون یعنی دیونی ترکه سنه مساوی یا ازید اولان کسه نه مرض موتنده کندی دیونلرندن برنی یا جمله سنی الاجفندن ابرا ایتسه غرما اجازت ویرمدکجه نه جمله نه ده ثلث مالندن صحیح اولور . زیرا بو ابرا وصیتدر . وصیت ایسه ایفای دیوندن متأخردر . بو صورتده کرک دینک کلیسندن کرک بعضیسنندن ابرا ایتسون جائز دکدر .

۱۹ ماده

ابرا ، عقد فاسد ضمننده اولمامق شرطدر .
بناء علیه عقد فاسد ضمننده اولان ابرا دخی فاسد اولور .
شرح : زیرا متضمنک بطلانندن - میمک کسر یله - متضمنک - میمک فتح یله - بطلانی لازم کلور رساله ابرا

بو ماده اوزرینه مسائل آتیه تفرع ایدر .
اولا ، برکیمسه ملکدر دیه دیگر کسه نه یه مال صاتوب و ثمنی قبض ایدوبده میعه متعلق کافه دعاویدن مشتری بی ابرا ایتدی کی مشتری دخی بایی ثمن مذکوره متعلق بالجمله دعاویدن ابرا ایتش بو وجهله بایع ایله مشتری بیننده سند تعاطی ایدلش ایکن مبیع بالاستحقاق والحلف والحکم ضبط اولنسه ابرانک تأثیری اولیوب مشتری ویرمش اولدی بی ثمنی بایعندن استرداد ایدر .

ثانياً ، مدعى ايله مدعى عليه صلح اوله رق بونك ضمننده يكدىكرينى ابرا ايتمشلر
ايكن فساد صلح ظاهر اولسه ابرا دخى حكيمسز قالور .

مثلا مدعى صلح واقع ضمننده دعوى اولنان مالمه حتى اولديغنى بعدالاقرار بطلان
صلح ظاهر اولسه اقرار مذكور باطل اولوب يته اول شيئى ادعا ايده بيلور .

٢٠ ماده

عقدك تمامدن صكره مستقلا يعنى او عقدك ضمننده اوليه رق ابرا ايدلسه عقدك
فساديله ابرا فاسد اولماز .

شرح : بو كجى عقدلر باطل اولدوقده ابرا باطل اولمامسنده حيله شودر كه وثيقه
عقدده كى ابراء ، استينافه دلالت ايدن لفظ ايله يازماليدير . يعنى عقد واقع اولوب ختام
بولدقن صكره خصم ، تحت عقدده داخل اوليه رق ابراء عام ايله ابرا ايلديكنى بيان
ايتليدير . فساد عقد سببيه ابرانك فسادى او ابرا بعدالعقد اولنجه او عقد فاسده مبنى
اولق شرطيله مشروط ومقيددر . لکن او ابرا ، عقد فاسد مذكوره مبنى اوليوبده
مستقل ومستأنف اولنجه ابرا ، صحيح واستماع دعوايه مانع اولور . بناء عليه بر كيمسه
ديكر كمنه ايله صلح اولدقنصكره سند صلحك آخرنده كلام مبتداً ومستأنف ايله يا خود
تحت صلحده داخل اوليه رق قيديله اول كيمسه او كمنه يي جميع دعاوى وخصوصاتدن
ابرا ايتسه ده مؤخر اصلحك فسادى ظاهر اولسه ابرا صحيح اوله رق قالور رساله ابرا بايضاح

٢١ ماده

برائتك حقه اضافه سى شرطدر .

بناء عليه مبرى برائتى كندى نفسنه اضافه ايلر ايسه ابرا صحيح اولماز . مثلاً بر
كيمسه نك زيد ذمتنده اون آلتون الاجننى اولوبده اول كيمسه بن زيددن برى يم يا زيد
بندن بريدر ديسه بو سوزلر نفي موالاته و اظهار عداوته تناول ايدر . يوقسه حقوقدن
برائته دكل . زيرا مبرى ، برائتى نفسنه مضاف قيلمشدر . يوقسه ابرا ايتديكي كمنه ده كى
حقوقنه دكل . بناء عليه بو ابراده حقوق مذكور داخل دكلدر رساله ابرا .

شرح : كورلمز ميكه غيرك نفسندن برائت كنديسنك آنكله عداوتى اولديغنى بيان
ايكن اول غير اوزرنده اولان حقدن برائت او غيره احسان ومحبتى اظهار اولور نته كيم
شو قدر مدته مؤجلا مديون اولان كيمسه ، او اجلدن برى اولدم يا او اجله حاجتم يوقدر
ديسه اجل باطل وساقط اولماز ايكن مديون مرقوم دايننه سن اجلدن برى اولدك ديسه
اجل باطل اولور .

۲۲ ماده

ابرا اولنان حَقْک معلوم اولمسی شرط دکلدرد .
بناءً علیه جهالت دین صحت ابرایه مانع اولمدینی کبی بر کیمسه دیگر کسنه پی هر
درلو حقدن تحلیل یعنی هر درلو حقی آکا حلال ایتدکنه او کسنه، اول کیمسه نک بیلمدیکی
حقلردن دخی بری اولور .

بناءً علیه ابرا ایدن کیمسه ابرا ایتدیکم صره ده فلان حَقْک ثبوت و تحقنه عالم و واقف
دکل ایدم دیسه بو سوزک حکمی یوقدر .

شرح: مبرینک بیلمدیکی حقلردن دخی ابرا اولنان کیمسه حکما و قضاء بری اوله جفنده
اتفاق علما واردرد . لکن مبرینک بیلمدیکی حقلردن ابرا اولنان کیمسه نک دیانه بری
اوله جفنده اختلاف اولمشدر . عندالامام الثالث دیانه بری اولماز . او حقلری کندی
رضاسیله ویرمسی یا خود خصمنی ارضایلمسی لازم کلور . عندالامام الثانی ، ابرا اولنان کیمسه ،
ابرا ایده نک بیلمدیکی حقلردن دیانه دخی بری اولور . زیرا ، ابرا اسقاطدر . ساقط
اولانک جهالتی صحت اسقاطه مانع دکلدرد . چونکه بو ساقطک تسلیم و تسلیمه احتیاجی
یوقدر . مفتابه امام ثانی نک قولیدر رساله ابرا .

۲۳ ماده

عقد صلح ضمننده در میان اولنان ابرا، عام اولور ایسه صلح فاسد اولسه دخی
ابرا فاسد اولماز . بناءً علیه ایکی کیمسه ، دعوادن صلح اولدقلرندن صکره بری دیگرینی
هرحق و دعوادن ابراء عام ایله ابرا ایتدکن صکره صلحک فسادی ظاهر اولسه ابرا
فاسد اولماز رساله ابرا

۲۴ ماده

ابرا ده قبول شرط دکلدرد .
بناءً علیه بر کیمسه دیگر کسنه پی بر حقدن ابرا ایدوبده اوده قبول ایتسه ابرا صحیح
ولازم اوله جنی کبی سکوت ایتسه ینه صحیح ولازم اولور .
شرح: زیرا ابرا اسقاطدر . اسقاط ایسه مسقط ایله تمام و قبوله غیر موقوف اولور .

۲۵ ماده

ابرا رد ایله مردود اولور .

بناءً عليه برکیمسه دیگر کمسنه بی برحقندن ابرا ایدوبده اوده ابرا مجلسنده رد ایتسه ابرانک حکمی قالماز . و اوحق ساقط اولماز .

شرح: ابرا ردایله مردود اولور . زیرا ابرا ، من وجه تمليك ومن وجه آخر اسقاطدر . اسقاط اولمق جهتيله بلاقبول صحیح اولور چونکه اسقاط ، مسقط ایله تمام اولور . وتمليك اولمق اعتباريله رد ایله مردود اولور . بیع و اجاره وهبه مثللو تملیکات ، بعد الايجاب دیگر طرفک ردایله مردود اولاجنی کبی . دیندن ابرا ، من وجه تمليك اولدی . چونکه دین من وجه یعنی آنی و مآل اعتباريله مالدر ، داین آلاجنی آتیده قبض واستیفایتدکده اودین ، عین حالته کیرر .

بناءً عليه داین آلاجنی مقابلنده مديونندن برمال اشترا ایتسه صحیح اولور . بیع مالی ماله مبادلده دن عبارت اولدیغندن بو اشترانک صحتی دینک مال اولدیغنه دلالت ایدر . دین ، مال اولمسه ایدی اشترا صحیح اولماز دی . دیندن مديونی ابرا ایتمک من وجه آخر اسقاط اولدی . زیرا دین ، حال اعتباريله وصف شرعیدر .

بناءً عليه برکیمسه ، زید ذمتنده بولنان اون آلتون آلاجنی ثمن قیله رق عمرودن برمال صاتون آلسه صحیح اولیه جنی کبی اعیاندن اصلا مالی اولیوبده ذم ناسده آلاجقاری بولنان برکیمسه ، مالی بولمديغنه یمین ایتسه یمیننده صادق اولوب حانث اولماز .

بوصورتده دین ، مال اولمق اعتباريله آندن ابرا ، تمليك اوله جغندن وتملیکات بعد الايجاب رد ایله مردود اولدیغندن ابرا دخی ردایله مردود اولور . اما دین ، وصف بولمق جهتيله ابراء اسقاط اوله رق یالکزمسقط ایله تمام وقبوله غیر موقوف اولور .

کوربیلیورکه دینده ایکی صفت واردر . بزى مال اولمق دیگرى وصف بولمقدر . هر ایکی صفت اوزرینه آیری آیری احکام تفریع ایدلمشدر .

٢٦ ماده

بعدالرد قبولک حکمی یوقدر .

بناءً عليه ابرا اولنان کیمسه ابرای رد ایلدکدن صکره ابرای قبول و تصدیق ایلسه بوقبولک حکمی ورد سابق مرتفع اولماز . تجدید ابرا لازمدر .

٢٧ ماده

ردک صحتی علی قول مجلس ابرا ایله مقیددر .

بناءً علیه ابرا اولنان کیمسه ابرایی مجلس ابراده رد ایتیموبده دیگر مجلسده ردایتسه بعض علمایه کوره ابرا مردود اولماز .

نته کیم حین ابراده ابرا اولنان کیمسه غائب اولوبده ابرا خیرینک کندیسنه واصل اولدینی مجلسده سکوت ایدوبده بعده دیگر مجلسده ردایتسه بوقوله کوره ابرا مردود اولماز . شرح : زیرا ابرا اولنان کیمسه نك سکوتی ایله ابرا تمام وحق ساقط اولمشدر . آندنصکره رد ایتسمیله ساقط اولان حق عودت ایده مز .

دیگر بعض علمایه کوره ابرا اولنان کیمسه دیگر مجلسده ردایتسه ینه ابرا مردود اولور . مجله نك ۱۵۶۸ ماده سنده « او مجلسده ابرایی قبول ایتیم دیو ردایتسه او ابرا مردود اولور . یعنی حکمی قالماز » دیمسندن قول اول اختیار اولدینی آکلاشیلور .

ماده ۲۸

ابرا ، عقدك انفساخنی موجب ایسه قبول شرطدر . بدون القبول بو ابرا صحیح دکلدر . بناءً علیه بدل سلمدن یا خود بدل صرفدن ابرا اولندقدده بو ابرانك صحتنده قبول شرطدر . بدون القبول ابرا صحیح اولماز .

مثلاً بر کیمسه شو قدر بغدادی ایچون شو قدر آلتونه عقد سلم ایدوبده مجلس عقدده اول کیمسه بایعنی مذکور آلتونلردن ابرا ایتسه ده اوده قبول ایتسه ابرا صحیح وعقد سلم منفسخ اوله جنی کبی اون آلتونی درت مجیدیه مقابلنده بیع صرف ایدوبده اول کیمسه الی درت مجیدیه دن رفیقی ابرا ایتسه اوده قبول ایدنجه ابرا صحیح و بیع صرف منفسخ اولور .

اماصراحتیه قبول ایتیموبده سکوت ایتسه ابرا صحیح وعقد سلم و صرف منفسخ اولماز . شرح : بو ابرا بطلان وانفساخ عقده مؤدی اولوب عقد ایسه طرفینه عائد اولدینغندن بو عقودك ابطالنده ایکی طرفك دخی رضاسی لازمدر .

ماده ۲۹

یدی مسئله ده ابرا رد ایله مردود اولماز .

بناءً علیه بونلرده ابرا رد اولنسه بیله ینه ابرا تمام اولوب ردك حکمی اولماز .
 ۱ — ابرا اولنان کیمسه ابرایی قبول ایتدکن صکره ردایتسه مردود اولماز . چونکه ابرا قبول ایدلمکه حق همان ساقط اولور . ساقط ایسه عودت ایتمز .
 ۲ — ابرا اولنان کیمسه ابرایی رد ایتدن وفات ایتسه آرتق ابرا تمام اولور . آندن صکره ردك امکانی قالماز .

- ٣ — محال له ، محال عليه ابرا ايدوبده محال عليه رد ايتسه ابرا مردود اولماز .
- ٤ — مكفوله كفيلي ابرا ايدوبده كفيل آني رد ايتسه ابرا مردود اولماز .
- شرح : مارالذ كر ٣ و ٤ مسئله لرده كي ابرا اسقاط محضدر . بونده تمليك جهتي يوقدر . اسقاط محضك ردي ممكن دكلدر .
- ٥ — مديون ، ني ابرا ايت ديمسي اوزرينه دايں دخي ابرا ايدوبده مديون رد ايتسه مردود اولماز .
- ٦ — دايں ابرا ايدوبده مديون مجلس ابراده سكوت ايتدكدن صكره ديكر مجلسده رد ايلسه علي قول مردود اولماز .
- ٧ — دايں وفات ايدن كيمسهي ديندن ابرا ايدوبده وراثي رد ايلسه علي قول الامام الثالث مردود اولماز .

٣٠ ماده

ابرا اولنان كيمسهنك برحيات بولنسي شرط دكلدر .
 بناء عليه وفات ايدن كيمسهي ديندن ابرا ايتك صحيح و بوا برادن كل ورثه مستفيد اولور .
 شرح : لکن دايں وفات ايدن كيمسهي ابرا ايتيوبده تركه ده الاجنندن ورثه دن بريني ابرا ايلسه يالكز ابرا اولنان وارثك حصه سنده ابرا صحيح اولور . و بو ابرادن ديكر ورثه مستفيد اولماز .

مثلا متوفانك برينه اون آلتون بورجي و وارث اوله رق يالكز ايكي اوغلي بولنوبده دايں ايكي اوغلندن بريني ابرا ايتسه يالكز ابرا اولنان اوغلك حصه سي اولان بش آلتون ساقط اولور . ديكر بش آلتوني ابرا اولنميان اوغلك حصه سنه عائد بولن تركه دن آلور .
 اما ورثه دن بري مورثك مديونلرندن بريني ابرا ايتسه يالكز او وارثك حصه سنده صحيح اوله جنبي مجله نك « ١١١٠ » ماده سنده بيان اولنيور .

ابراء استفادة دخي حكم بويه در . شويله كه بر كيمسهنك ديكر كيمسهنده يوز آلتون الاجني اولديني حاليه ايكي اوغلي وارث اوله رق بالترك وفات ايدوبده بولنردن بريسي « پدري برحيات ايكن يوز آلتونك اللبسي قبض ايلش اولديغي » اقرار ايتسه بواقراري كندى حصه سنده صحيح و متبقي اللي آلتون اقرار ايتيانه عائد اولور .

٣١ ماده

ابراء دينده ابرا اولنان دينك حين ابراده قبض ايدلامش اولسي شرط دكلدر .

بناءً عليه برکیمسه نك ديكر کمسنه ذمتنده ثمن مبيعدين اون آلتون آله جنی بولنوبده
 كاملا اخذ واستيفا ايتدکن صوکره اول کیمسه ، او کمسنه بی ابراء اسقاط ایله ابرا
 ایلسه او کمسنه اولجه ویرمش اولدینی اون آلتونی اول کیمسه دن استرداد ایدر .
 اما برائت اسنیفا ایله ابرا ایلسه مدیون اولجه ویردیکنی دایندن استراد ایده من .
 شرح : دین ادا اولندقدنصکره ابراء اسقاط ایله ابرا ایدلیدیکی تقدیرده حق استردادک
 نبوتی سبب آیدن نشئت ایتشدیر : ذمتده ثابت اولان دینک اداسی تقاص طریقله
 اوله بیلور . زیرا دینی ادا ایدن عین واجبی ادا ایتماش وبلکه مثلنی اوده مشدر .
 تقاصک ایضاحی بروجه آتیدر : بر کیمسه ديكر کمسنه دن اون آلتونه بر مال اشترا
 ایتدکده مشتری ذمتنه بايع ایچون اون لیرا ثابت اولور . مشتری بونی ادا ایتمک مقصدیله
 بايعنه اون آلتون ویرکده بايع ذمتنده دخی مشتری ایچون مذکور اون آلتونک مثلنی
 ثابت اولور ، بروجه مشروح متقابلاً ثابت اولان ایکی آلاجق آره سنده تقاص جبری واقع
 اوله رق یکدیگردن نسنه مطالبه ایده منزلر . کوریلورکه بعدالاداء دین مدیون ذمتنده
 کالاول ثابتدر . فقط مطالبات متقابله ومکررده فائده بولنمدیغندن حق مطالبه یوقدر .
 بعدالاداء ابرا اولندقدده ابراء واقع ، ینه مدیون ذمتنده ثابت اولان دینه مضاف اوله رق
 ساقط اولمشدر .

بو حالده داینک اولجه یعنی قبل لاء ابراء آلدینی مبلغ قارشولقسز قالمقله مدیونک حق
 استردادی ثابت اولور .

۳۲ ماده

ابراء مطلق، ابراء استیفایه محمولدر .

بناءً عليه داین ابرایی اطلاق یعنی برائت اسقاط یا استیفایه ایله تقييد ایلدیگی حالده
 برائت قبض واستيفا ایله ابرایه محمول اولور .

شرح : یوقسه ابراء اسقاطه حل اوانه ماز . زیرا بو ابرا ديكرندن اقلدر . اقل ،
 متیقن واكثر ایسه مشکوک اولقله اقله حلی لازم کلدی شک ایله برحقک سقوطی جهتنه
 کیدیلهدی .

فصل ثالث

ايرانك اقسامى بيانده در .

شرح : ابرا يكرمى ايكي قسمدر .

- ۱ - ابراء اسقاط ،
- ۲ - ابراء استيفا .
- ۳ - قولاً ابرا .
- ۴ - فعلاً ابرا .
- ۵ - ابراء منجز .
- ۶ - مقيد بالشرط ابرا .
- ۷ - معلق بالشرط اولهرق ابرا .
- ۸ - صحیحك ابراسى .
- ۹ - مريضك ابراسى .
- ۱۰ - تابعه ووصفه مضاف اولان ابرا .
- ۱۱ - كافة حقوقدن ابرا .
- ۱۲ - ديونه مخصوص ابرا .
- ۱۳ - اماناته مخصوص ابرا .
- ۱۴ - ابرا بعضاً دعوى وخصومته متعلق اولور .
- ۱۵ - ابرا بعضاً دينه متعلق اولور .
- ۱۶ - عين مضمونه متعلق على وجه الانشا ابرا اولور .
- ۱۷ - عين مضمونه متعلق على وجه الاخبار ابرا اولور .
- ۱۸ - عين امانته متعلق ابرا اولور .
- ۱۹ - سائر حقوقه متعلق ابرا اولور .
- ۲۰ - مال مخصوص دعواستندن ابرا اولور .
- ۲۱ - مال مخصوص ذاتندن ابرا اولور .
- ۲۲ - ابراء عام اولور .
- ۲۳ - ابرا عن الزبا اولور .
- نته كيم بونلر مواد آتیه ايله ايضاح اولنور .

٢٣ ماده

ابرا بعضاً ابراء اسقاط اولور .

مثلا برکیمسه دیگر کسنه اولان قابل اسقاط حقنك تمامنی یا خود بر مقدارنی حط وتنزیل ایله اوکسنه نی اوحقندن بری قیلیمغه ابراء اسقاط اطلاق اولنور .

شرح : صاحب حق ، قابل اسقاط اولان حقندن دیگر کسنه نی ابرا ایتدکده صحیح اولور . آرتق اوحق ساقط اوله رق بردها طلب اولنه ماز . اسقاط قولاً اولدینی کی فعلاً دخی اولور .

قولاً اسقاط ، داین آلاجقندن مدیوتی ابرا ایتمی کییدر .

فعللاً اسقاط ، داین برمانی معجلاً صاعمش ایکن استیفای دین ایتدن میبی مشتری به تسلیم ایتک کییدر .

برائت اسقاط ، آتی الذکر الفاظ ایله اولور .

١ - برائت اسقاط ایله ابرا ایتدم .

٢ - اسقاط ایلدم .

٣ - حط ایتدم .

مثلا برکیمسه ، دیگر کسنه ایله برمالی یوز غروشه بازارلق وعقد بیع ایتدکن صکره بایع یکر می غروشی حط وتنزیل ایتدم دیسه یکر می غروش ساقط اولور . آرتق ساقط اولان بو حق طلب اولنه ماز . بناء علیه مبری نادم اولوبده آتی دعوی ایلیه من .

٢٤ ماده

ابرا، بعضاً ابراء استیفا اولور .

ابراء استیفا ، برکیمسه دیگر کسنه دن حقنك تمامنی یا بعضیسی استیفا ایلش اولدینی اقراردن عبارتدر .

شرح : بو ابرا برنوع اقراردر .

آتی الذکر سوزلر ایله برائت استیفا حاصل اولور .

١ - ابراء استیفا ایله ابرا ایتدم .

٢ - برائت قبض ایله ابرا ایلدم .

٣ - استیفا دن ابرا ایتدم .

ابرا ، اطلاق اولدینی یعنی اسقاط یا استیفا ایله تقیید اولمدینی صورتده علی قول برائت

اسقاطه وعلى قول آخر برائت استيفايه حمل اولنور . عند شيخ الاسلام ، ابرانك اطلاق
حالنده برائت قبض واستيفايه حمل ايدلك لازم كلور . زيرا برائت اسقاط اكثر واستيفا
اقلدر . اكثر مشكوك ايكن اقل متيقن اولغله متيقنه حمل اولنمق لازم كلور .

فرقلر : برائت اسقاط ايله برائت استيفا آره سنده آلتى صورتله فرق واردر .

۱ — برائت اسقاط اكثر وبرائت استيفا اقلدر . نته كيم ۳۲ ماده شرحنده بيان
اولنمشيدى .

۲ — من حيث اللفظ يبدلرنده فرق واردر كه اوده بالاده ذكر اولندى .

۳ — ابراء اسقاط انشا اولوب آنده دعوى كذب مسموع دكلدر . اما ابراء
استيفا اخبار اولوب آنده ادعاى كذب مسموعدر .

۴ — ابراء استيفا كذباً واقع اولور ايسه ابرا اولنان كمنه ديانتته برى اولماز .
بناء عليه اب ، صغيره قزينك مهرينى زوجندن قبض ايتمش دكل ايكن قبض ايتديكنى
اقرار ايتسه زوج بحسب الظاهر برى اولورايسه ده نفس الامرده وديانته قزه مديون قالور .
۵ — مديون ايفاي دين ايتدكدن صكره داي آنى ابراء اسقاط ايله ابرا ايتسه
مديون ويرديكنى استرداد ايدر . اما ابراء استيفاده استرداد ايده مز .

۶ — ابراء اسقاط اكثر وبراء استيفا اقلدر .

نته كيم بونلر يوقارنده ايضاح ايدلمشيدى .

۳۵ ماده

ابرا ، بعضاً منجز اولور .

داين مديوننه سنده كى الاجمندن ابرا ايتدم ديمك كى . بو ابرا صحیحدر .

۳۶ ماده

ابرا بعضاً شرطله مقيد اولور .

ابرانك شرطله تقبيده قابليتتى واردر . واو شرطله مراعات ايديلورسه ابرا نافذ
اولور . ايدلز ايسه ابرا حكمنز قالور .

شرح : ابرانك شرطله تقبيدى درت وجهله اولور .

۱ — داي ، مديوننه سنده كى بيك غروش الاجمندن نصفنى فلان كون بكا وير نصف
آخردن برى اولمق او زره ديسه ده اوده يوم معينده نصفنى ويرسه نصف آخردن برى اولور .
اما نصفنى يوم معينده ويرمز ايسه برى اوليوب داي كليسنى مطالبه ايده بيلور . چونكه